

Տ Ն Տ Ե Ս

ՀԱՆՐԱՊԵՏ ԱՄԱՆԵԱՅ

ՏԱՆ ՄԱՏԱԿԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ ԱՂԶԿԱՆՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆՆԵՐ ԵՒ ԱՐԶԵՍՏԱՆՈՑՆԵՐ

Մեծ խնդիր եղած է թէ արդեօք պէտք է արուիլ կանոնաց բարձրագոյն դատարարականութիւն, եւ եթէ այս դրութիւնը ունի ջատագովներ, շատեր սակայն նորա հակառակ են՝ թերեւս իրաւամբ։ Դատարարականութիւնը ըստ ինքեան ընտիր բան մ'է, այդ ոչ ոք կրնայ ուրանալ, բայց ամենէն ընտիր բաները չարեաց ազրիւր կըլլան երբ անյարմար կամ անտեղի են։

Փարիզի բժշկանոցի մէջ իգական սեռի քննութեանց արդիւնքներն կը հաւաստեն թէ յիրաւի կինն ընդունակ է մարդոց պէս մտաւորական բարձր եւ տեսակ տեսակ մշակութեան։ Թո՛ղ բացառիկ տաղանդներ կամ մասնաւոր կոչում ունեցողներն իրենց կարողութիւնը մշակել եւ փայլեցնել պարտալին, թէեւ ներելի չէ անոնց անգամ առտնին աշխատութենց մէջ ազէտ մնալ։

Բայց աղքատ աղջիկ մը, ժողովրդեան զաւակ մը որ կարօտ է իւր ձեռաց աշխատութեամբ ապրիլ կամ գոնէ օգնել իւր ծնողաց, եթէ արհամարհէ տնական ամենակարեւոր ծանօթութիւններն, արդարեւ շատ ցաւալի եւ պարսաւելի մոլորութիւն մ'է։ Եւ ստուգիւ գիտեմք թէ շատ միջակ ատիճանի ընտանեաց օրիորդներ անպատուութիւն կը համարին տան մատակարարութեան հոգն տածել, արեցած կամ խաբուած ըլլալով այն գրութիւններէ որք վերացական գաղա-

փարներով իգական սեռի մտաւորական յաջողութեան վրայ գովեստներ կը շռայլեն :

Եւրոպիոյ մէջ մարդասէր անտեսագէտներ այս վտանգին առաջին առնելու գիտաւորութեամբ սկսած են արհեստանոցներ հիմնել, իսկ վերջին ժամանակներս փարիզի մէջ հաստատուեցան վեց մասնաւոր վարժարաններ ուր կուսուցուին գործնական կերպիւ տան մը վերաբերեալ ամեն տեսակ ծառայութիւնք : Եւրոպական թերթերը մեծ ուրախութեամբ կաւեթոնն սոյն ձեռնարկներու հաստատութիւնը եւ մանրամասն տողեկութիւններ կուտան նոցա ներքին կարգադրութեանց վերայ :

Աղջիկ մը այդ վարժարանաց մէջ ընդունուելու համար պէտք է 15 տարին լրացուցած եւ նախնական վարժարանի ուսումներն աւարտելուն վկայական մը ստացած ըլլայ, յորմէ կը տեսնուի թէ միանգամայն մտաւորական մշակութեան կատարեալ հոգ կը տարուի :

Այդ վարժարանաց շրջանը երեք տարի կը տեւէ, եւ աշակերտուհիք իրենց կոչման համեմատ մասնաւոր ձեւերու կը հետեւին, ինչպէս ձերմակեղինաց, լուսնի, կարի, ձեւի եւայլն :

Բայց այս այլեւայլ ձեւերէն զատ՝ աշակերտուհիք պարտին տնական աշխատութեանց եւ յատկապէս խոհանոցի արհեստին վերաբերեալ ծանօթութիւններ ստանալ :

Ուստի յաջորդաբար շաբաթը մի անգամ ութը աշակերտուհիք առօրեայ կերակուրը կը պատրաստեն ընդ հսկողութեամբ խոհարար կնոջ մը : Կերակրոց ընդարձակ ցանկ մը եղանակին համեմատ խոհանոցին մէջ կախուած է . իւրաքանչիւր աշակերտուհի ըստ իւր կարգին օրուան կերակրոց ցանկը անտի կը պատրաստէ, որ բաղկանայ միշտ պարզ եւ սննդաբար կերակուրներէ՝ միջատիճան ընտանեաց մը խոհանոցի յարմար : Ահա այսպէս աշակերտուհիք իրենք կուտեն իրենց ձեռք աղէկ կամ գէշ պատրաստուած կերակուրներն :

Աշակերտուհիք ոչ միայն պէտք է կերակուրներն եփեն, այլ պէտք է նաեւ դնեն ուտեստի վերաբերեալ իրերն, այս

կանոնի համեմատ ամեն առաւօտ ութը աշակերտուհիք իրենց խոհարար վարպետուհին միատեղ՝ վաճառանոց կերթան եւ հոն կը սովորին ճանչնալ ապրանքին ընտիրը, սկսեալ մսէն եւ նախնական նիւթերէ մինչեւ համեմները, եւ ծանօթանալ սակարկութեան արհեստին որ այնքան կարեւոր է տանտիկնոջ մը համար։ Յիրաւի ճարտար առեւտրութեամբ մը կարող է տանտիկնը պատրաստել համեղ եւ սնուցիչ կերակուրներ եւ միանգամայն խնայողութեան հրաշքներ գործել։

Վաճառանոցէն վերադառնալով աշակերտուհիք կսկսին կանաչեղէնը ըստկել, հաւերը փետտել, միսը ջարդել, եւ այսպէս թէ ամենէն կոշտ աշխատութեանց կը վարժին եւ թէ կը սովորին այն ամեն գաղտնիքները յորմէ կախում ունի կերակուրներու ընտիր համը։

Կերակուրէն վերջը խնամքով կը պահուին այն մնացորդներն որ ուրիշ եղանակաւ պատրաստուելով՝ կրնան նորէն սեղանի վերայ ներկայանալ։ Վերջապէս պնակները եւ սկաւառակները կը լուան, կը կարգադրեն եւ ամեն բան այնպէս փայլուն եւ մաքուր կընեն որ իրր թէ խոհանոցը ընդունելութեան սրահ մ'ըլլար։

Սոյն վարժարանաց մէջ այս եղանակաւ խոհանոցի համար եղած ծախքն այնքան փոքր է որ անհաւատալի կը թուի։ Միս, հաւ, թռչուն, ձուկ, կանաչեղէն, հաւկիթ, կարագ, պտուղ, համեմեղէնք եւ ամեն ինչ որ կերակրոց պատրաստութեան հարկաւոր է, միայն օ՜ ֆրանքով կը հայթայթուին աասը հոգւոյ համար, որոց առօրեայ արուած կերակուրն է ապուր, երկու տեսակ կերակուր, աղանդեր եւ պտուղ։ Իսկ հաց եւ ըմպելիք իւրաքանչիւր աշակերտուհի առանձինն կը հայթայթէ, եւ այնպէս կարգադրուած է որ տասը հոգւոյ համար օ՜ ֆրանքէն աւելի ծախս չըլլայ օրուան կերակրոց համար, այսինքն կէս ֆրանք մարդ գլուխ։

Քաղաքակրթեալ ազգաց մէջ նմանօրինակ վարժարաններ եւ արհեստանոցներ հիմնելու գովելի ջանքն քաջալերութեան արժանի է։ Այսպիսի ձեռնարկ մը ազգիս մէջ սկզբնաւորութիւն առած է, այն է Բերայի արհեստանոցը որուն հաստատութիւնը ուրախութեամբ սղջունած եմք եւ որուն յա-

րատեւութեան եւ ծաղկելուն համար պարտիմք ի գործ դնել ամեն բարոյական եւ նիւթական միջոց :

Ազգին վիճակին բարւոքման համար , պէտք է համոզուիմք թէ բաւական չէ ժողովրդեան զաւակաց կրթել միայն միտքը , այլ պէտք է նաեւ ջանամք որք նոքա կարող կըլլան պատուաւոր կերպիւ եւ խելացի եղանակաւ իրենց ապրուստը ճարել : Պէտք է տղու մը մտաւոր եւ մարմնաւոր կարողութիւնները միանգամայն զարգացընել որպէս զի կարեւորն է գործնական մարդիկ ըլլալ :

Ե՛րբ պիտի անհետանայ այն վնասակար եւ կանխակալ կարծիքը թէ 15—16 տարեկան ուսումնաւարտ պատանի մը ալ ամեն բան սովորած է : Յաճախ մեր աշակերտք վարժարանէն ելլելէն քիչ տարի վերջը կը մոռնան ինչ որ ուսած են : Միթէ՞ մոռնալու համար կուսանին , այս խելքի դէմ է եւ այս է մեր վարժարանաց դաստիարակութեան ամենէն թերի կողմն : Մարդ իւր ամբողջ կենաց մէջ պէտք է շարունակ ուսանի եւ այն օրը որ բան մը չուսանիր , այն օրը յաւիտեանս կորսուած է : Ամենէն կարեւոր եւ էական կրթութիւնն այն է զոր կը ստանամք ընտանեկան յարկին ներքեւ , զոր կը ստանամք դաշտին վերայ , քաղաքին մէջ , գործարաններու գրասենեակներու , վաճառանոցներու , եւ այն ամեն աշխատութեան կեդրոններու մէջ ուր բազմաթիւ են մարդիկ : Զջմարիտ դաստիարակութիւնը այն է զոր ընկերութիւնը կուտայ իւր անդամոց գործնական օրինակներով . ընկերութեան մէջ մեր ձիրքերը կը զարգանան եւ կենաց պարտականութիւնները կատարելու կը վարժիմք , բայց քանի երկար տարիներէ յետոյ . Մինչդեռ՝ եթէ նախնական կրթութեան հետ միացընեմք մարմնաւոր կրթութիւնն՝ ոչ միայն կը գիւրդանան ապագային մեր աշխատութիւնքն ընկերութեան մէջ , այլ ի մանուկ հասակէ լաւ ուղղութիւն մը ստացած ըլլալով , յաջողութեամբ կը յարատեւեմք գործնական եւ հետեւաբար խնայողական ճամբուն մէջ :

Ուստի նախնական վարժարաններու հետ պէտք է ունենալ գործնական վարժարաններ , այսինքն արհեստանոցներ եւ պէտք է ամեն ջանք ի գործ դնել սոյն նպատակը իրա-

կացընեւր համար, հաստատելով արհեստանոցներ ամեն ճիւղերու եւ մանաւանդ հողագործութեան համար որ մեր երկրին փրկութեան միակ միջոցն է:

Մ. ԱՃԵՍԵԱՆ

Յ Ո Ր Դ Ո Ր Ա Կ Ք

Արաքին տեսքէն մի՛ խաբուիր ի զուր .
Գորշ, անշուք հաւո՛ւն միայն գարի տուր,
Զի նա ալ լաւ է քան մաքրափետուր
Կարապը:

Մէկ մ'յերկինս ուղղէ՛ աչերդ, մէկ մ'յերկիր,
Եւ կարկառէ՛ միշտ մի ձեռք կարեկիր
Առ որ անկանին ջաւոց իժակիր
Վիրապը:

Յիմար կամ յամառ, անտիրտ, ամալարիշտ
Մարդն համոզելէ՛ հեռի կաց անվիշտ,
Զի հատնի՛ աճառդ — այլ սեւ մընայ միշտ
Արապը:

Պարկեշտ, խեղացի կոյսն ընտրէ՛ քեզ կին,
Զի հեշտ է չահիլ արծաթն ու ոսկին,
Մինչ ոչինչ կարէ լեցունել գանկին
Պարապը:

ԱՂԵՔՍԱՆԴԻ Գ. ՓԱՆՈՍԵԱՆ

1 Սեպտ. 87

Ճ Գ Ն Ա Ի Ո Ր Մ Ո Ւ Կ Ն

Արեւելեան սրբոց պատմիչք կը գրեն
Թէ զվուելով աշխարհային հոգերէն,
Առանձնացաւ մուկ մի գորշ՝
Հոլանտայի սլանրի խորշ,

Համատարած լուսթիւն խոր
 Պատէր զիրեւ չուրջ բոլոր :
 Հոն ապրելով այս ճգնաւոր մեր նորեկ
 Աւուայներով թաթերով այնպէս աղէկ
 Աշխատեցաւ՝ որ համբարեց քիչ օրէն
 Ճգնարանին մէջ թէ սեղան թէ պարէն .
 Ա՛լ ինչ պիտէր , եղաւ պարարտ եւ գեր չափ :
 Անոնց տայ վարձ բազմառատ
 Բարին Աստուած՝

Որք նուիրել զանձինս իրեն եւ ուխտած :

Բարեպաշտին մի օր եկան
 Ողորմութիւն խնդրել փոքրիկ ,
 Պատգամաւորք ազգին մկան
 Որ երթային տարաշխարհիկ
 Գտնել մի ճար
 Ընդդէմ կատուի ցեղին չար :
 Մինաքաղաքը պաշարէր թշնամի .
 Հարկ եղած էր մեկնիլ առանց դրամի
 Զի հալածեալ ազգին վիճակն էր թշուառ .
 Եւ գիտնալով թէ օգնութիւն անպատճառ
 Չորս հինգ օրէն կը հասնէր ,
 Խնդրէին մի թեթեւ նուէր :
 Բայց մենակեացն իրենց ըսաւ . —
 « Բարեկամք իմ , այս աշխարհիս հետ ընաւ
 Այլ եւքս գործ չունիմ ես .
 Խեղճ ճգնաւոր մի ինչպէս
 Կրնայ լինիլ ձեզ նեցուկ ,
 Ի՛նչ կարող է ընել , եղբւ՛ւր ,
 Թէ ոչ աղօթս ուղղել յերկին
 Որ օգնէ ձեր նպատակին .
 Ես կը յուսամ՝
 Աղէտից ձեր տանի խնամ » :
 Եւ ըսելով այսչափ միայն
 Դուռը գոցեց սուրբ նորընծայն :

Զով ակնարկէ, գիտէք արդեօք
Օրինակս այս մկան անհոգ.
Քահանայ մի... ոչ, պուտտա մի,
Զի քահանայն կարծեմ թէ միշտ ողորմի:

Թարգմանեաց

Մ. ԱՃԷՄԵԱՆ

Տ Ն Տ Ե Ս Ա Կ Ա Ն

ԿԱՐԵՒՈՐ ԴԻՏՈՂՈՒԹԻՒՆՔՔ ՔԱՅԱԽԻՆ ՎՐԱՅ

Քաղաքը ընտանեկան պիտոյից մէջ կը գործածուի մասնաորապէս իւր հակախտեցուցիչ յատկութեանց պատճառաւ. այս յատկութիւնք այնքան աւելի օգտակար են որչափ աւելի քաղաքական թթու (acide acétique) պարունակէ:

Բնագէտք գիտել տուած են թէ այն քաղաքը որ առնուազն 5% քաղաքական թթու չպարունակեր, ոչ միայն պահպանութեան միջոց չկրնար լինիլ այլ ընդհակառակն մգլտութիւն կը պատճառէ:

Լաւագոյն է ուստի ընտիր քաղաք գործածել եւ ոչ ամնութենէ հրապուրեալ՝ տկար քաղաքն: Բայց քաղաքը կծու լինելով՝ ընտիր լինելուն ալ նշան մը չէ միշտ, վասն զի խարդախեալներ կը գտնուին, եւ յիրաւի քաղաքին կծու համտալու համար ծծմբական թթու (acide sulfurique) կը խառնեն, զոր դիւրին է ստուգել հետեւեալ կերպով:

Չտուած ջրոյ մէջ քլորիւռ տը պարիտ (chlorure de baryum) լուծելով՝ քանի մը կաթիլ անկէ լեցընելու է քաղաքին մէջ. եթէ քաղաքը չատ պղտորի, անտարակոյս ծծմբական թթուով խարդախեալ է:

ԾԹՈՒԱԾ ՁԷԹԻՐ ԼԱԽՅՐՆԵԼ

Ծթռած ձէթին հոտը առնելու համար երկու եղանակ ցոյց կուտանք :

Առաջին . — 1 հօխա ծթռած ձէթին մէջ 25 տիրհէմ մանէղիա դնելով օրը 5—6 անգամ 15 վայրկեանի չափ լաւ խառնելու է : 5—6 օրէն վերջը պէտք է ձէթը մզել (սրւղմէք) :

Երկրորդ . — 8 մաս դաղջ ջրոյ մէջ 1 մաս պարզ աղ հալեցուր . 5 մաս ծթռած ձէթին հետ խառնէ եւ 15 վայրկեան չարժէ . թո՛ղ որ հանդարտի եւ յետոյ ձէթը երեսէն քաշէ : Այս գործողութիւնը 5—6 անգամ կրկնելու է :

ՆՈՐԱԾԻՆ ՄԱՆԿԱՆՅ ՄՆՈՒՆԴԻՐ

Ընդհանրապէս բժիշկները կը պատուիրեն մանկանց սննդեան համար՝ դռնէ առաջին տարին , որ եւ է ալիւրեղէն չդործածել : Մասնաւորապէս պատրաստուած այս տեսակ ալիւրները մեծաւ մասամբ օսլայ (նիչաստա) կը պարունակեն զոր նորածիններու մարսողութեան գործարանները չեն կրնար երբէք մարսել : Կաթն է միայն մանկանց յարմարագոյն սնունդը , եւ ուրիշ բան չկրնար անոր տեղը բռնել : Այս բնական սննդեան առաւելութիւնն այն է որ կնոջ կաթին բաղադրութիւնն գրեթէ անփոփոխ է : Թէ որ հարկ ըլլայ կովու կաթ գործածել , պէտք է ջանալ որ կարելի եղածին չափ միշտ հաւասար ըլլայ , սէրը առնուած եւ մանաւանդ խորդախեալ չըլլայ :

ԱՌՈՂ ԶԱՊԱՀԱԿԱՆ

ՅԵՐԵԿ ԺԱՄԱՆԱԿ ՏՂԱՅՈՅ ԻՌԻՆ

Ընդհանրապէս տղայք կէսօրուրէն առաջ կամ վերջը քնանալու պէտք կը զգան , բայց չափ անգամ անհոգութեամբ

զանոնք հանուեցընելու փոյթ չեն տանիր մայրերը, եւ չեն գիտեր թէ որչափ կը մնասէ աղայոց առողջութեան:

Արդարեւ այն աղայն որ հագուած կը ննջէ, քրտնած կարթըննայ եւ փոխանակ առոյգ եւ կայտառ լինելու՝ դժկամակ եւ ժանգոտ երես կըլլայ, վասն զի հանգիստ քնացած չէ: Եթէ հագուստին կոճակները եւ ծունկերուն կապերը գոնէ քակելու հոգ տարուած չէ, կուրծքն ու սրունքները ճնշուած եւ տանջուած լինելով՝ չարժումներն ազատ չեն ըլլար եւ մարսողութիւնը՝ ինչպէս նաեւ շնչառութիւնը շատ դժուար կըլլայ:

Ինչ տարբերութիւն երբ աղայն միայն պարզ չափով մը քնանայ, նորա քունը հանգիստ եւ շնչառութիւնը կանոնաւոր է. կայտառ եւ ծիծաղուն կը զարթնուի՝ իւր փոքրիկ անդամներն հաճութեամբ տարածելով, եւ մինչեւ երեկոյ իւր զուարթութիւնը կը պահէ:

ՔԹԻՆ ԱՐԻԻՆԵԼՈՒՆ ԴԷՄ ԱԶԴՈՒ ԴԵՂ

Մոխրագոյն զտիչ կամ ծծուն թղթի (քաղա քեաղըթ) չոր եւ աղտիկ կտոր մը բերնի խորշին վերի կողմը՝ այսինքն քմաց կամարին վրայ փակցընելով անմիջապէս քթին արիւնը կը կտրի:

Այս դարմանը թէպէտ տարօրինակ կը թուի բայց կըսեն թէ շատ տարիներէ ի վեր յաջողութեամբ գործածուած է:

ՍԱՆԴՈՒԽՆԵՐԷՆ ՎԵՐ ԵԼԼԵԼՈՒ ԱՐՀԵՍՏԸ

Չկայ մարդ մը որ քիչ մը գիրնալէն յետոյ, սանդուխներէ վեր ելած միջոցին յոգնութիւն չզգայ եւ շունչը չկրտի:

Երկտասարդք անգամ այս նեղութենէ զերծ չեն, եւ կան այնպիսիներ որ յարկէ մը վեր ելլելու ժամանակ սրտի յուզմունք եւ սաստիկ բաբախումն կը զգան:

Ահա դիւրին միջոց մը ցոյց կուտանք որով կրնայ ամեն ոք ամենէն բարձր տուներուն գագաթը ելլալ առանց ամենափոքր անհանգստութիւն մը կրելու :

Նախ սանդուխին վարը կանգ առնելով բաւական քանակութեամբ լաւ մը օգ չնչելու է : Յետոյ սանդուխներէն վեր ելլալու է մի միայն քթէն չնչելով :

Երկրորդ յարկը հասնելով նորէն առատ օգ չնչելու եւ վեր ելլելու է միշտ քթէն չնչելով եւ այսպէս հետզհետէ շարունակելու է : Արդարեւ սանդուխէն վեր ելած ժամանակ եթէ բերանէն շունչ առնուի, պաղ օդը գէշ ազդեցութիւն կընէ շնչափողերուն եւ թոքերուն վրայ : Ասկէ յառաջ կուգան ներքին գործարանաց բորբոքումն, ակուայի ցաւ, հարբուխ, եւայլն :

Ընդհակառակն քթէն չնչելով օդը կը տաքնայ քթին սեղմած ծակերէն ներս մանելով : Մարդոց գործածած լայն փողպատները որով քիթն ու բերան կը ծածկեն ձմեռը, կանանց երեսին քօղը՝ կը ծառայեն նաեւ օդը տաքցընելու եւ զտելու շնչափողերուն մէջ մտնելէ յառաջ : Բայց ամենէն լաւ միջոցն է միշտ բերանը դոց պահել եւ քթէն չնչել :

Ահա այսպէս ընելով եւ մարմնոյն վերին կոճղը միշտ ուղիղ բռնելով՝ որպէս զի կուրծը ընդարձակի, կարելի է երկայն արչաւանք մ'ընել առանց յոգնելու :

ԱԿՈՒՍՆԵՐԸ ՈՂՋ ԵՒ ՃԵՐՄԱԿ ՊԱՇԵՆՈՒ ՄԻՋՈՅ

Ընկուզի կանաչ կեղեւով լինդերը եւ ակուաները չիկն զանոնք ողջ եւ մաքուր պահելու միջոց մ'է, մանաւանդ թէ չխնամուած սեւ եւ աղտոտ ակուաներն իսկ քիչ ժամանակի մը մէջ կրնան մաքրուիլ սոյն անվնաս դեղին գործածութեամբն :

Ա Ռ Տ Ն Ի Ն

ԽՈՆԱԻՈՒԹԵԱՆ ԴԷՄ

Եռանկիւն՝ կամ ձաքարի (խունիի) ձեւով, տոսարակ մը կարէ եւ մէջը լեցուր մէկ հոխա՝ կամ եթէ տեղդ մեծ է աւելի շատ, հասարակ աղ եւ բարձրէն կախէ՝ տակը աման մը դնելով, աղը իրեն կը քաշէ խոնաւութիւնը, ժողովուած ջուրը տոսարակին տակէն կաթելով կը լեցուի ամանին մէջ, զոր թափելու է ամեն օր:

Կիւմէեան Մեծ. Թովհաննէս էֆէնտի ուսկից առած ենք այս տեղեկութիւն, կը պատմէ թէ իրենց տան ջրհամբարը շինուած միջոցին մէջը օդ չի բանելուն պատճառաւ երկար ժամանակ պատերը թաց մնացեր են, այնպէս որ անկարելի եղեր է ջրհամբարը գործածել. զանազան վարպետներէ ի զուր դարման փնտռելէ յետոյ վերոյիշեալ միջոցը գործածեր է կատարեալ յաջողութեամբ:

ԳՐԻՉ ՄԱՔՐԵԼՈՒ ԱԺԱՆ ԳՈՐԾԻՔ ՄԸ

Գրիչները մաքրելու համար՝ սովորաբար սպունգ կը գործածեն, եւրոպացիք ալ՝ վրձինով կամ ասուիէ շինուած զանազան գործիքներ. ասոնց երկուքն ալ գործածութեան մասին իրենց դժուարութիւններն ունին. Կիւմէեան Թովհաննէս էֆէնտի մեզ ցոյց տուաւ փոքրիկ գաւաթ մը, որոյ մէջ լցուած էին երկու մատի բարձրութեամբ մանր աւջնաներ, զորս թռչուն որսացողները կը գործածեն. տեսանք որ գրիչը՝ գործածութենէ անմիջապէս յետոյ, աւջնաներու մէջ խոթել հանելով կատարեալ կը մաքրուի:

ԱԶՆԻԻ ԶՈՒԽԱՆԵՐԸ ԿԱՄ ԲՐԻՏ ՍԱԽԱՆՆԵՐԸ ՄԱՔՐԵԼՈՒ
ԿԵՐՊ

Անձրեւի ջրոյ մէջ օճառախոտ (չօյէն) խաշելով՝ չուխայէ
կամ բրդէ հագուստները լուանալու է :

Մէկ հօխա ջրոյ մէջ 10—12 տիրհէմ օճառախոտ դնելու է :

Այս կերպով ամենաբարակ հիւսուած՝ եւ մինչեւ անգամ
մետաքսէ կերպասներն ձերմակ կ'ըլլան, չեն դեղնիր եւ չեն
քաշուիր :

Օճառախոտը կրնայ նաեւ երեսի եւ ձեռաց լուացման
գործածուիլ վասնզի սովորական օճառի պէս մորթին չվնասեր :

ԴԻՄԱՅԿՈՒՆ ԹՈՒՂԹ

Ասիտ սիւլֆիւրիք (acide sulfurique) ընտիր տեսակէն
կիսուակէս ջրով խառնելէ յետոյ երբ սլարդ թուղթը մէջը
թրջես՝ կ'ըլլայ կաշիի նման զօրաւոր թուղթ մը, որոյ վրայ
լաւ կրնայ դրուիլ :

ՄԿՆԵՐՈՒ ՀԱՂԱԾՈՒՄՆ

Ի պատասխանի թիւ 55 հարցման

Քլորուռ տը շօ (chlorure de chaux) խիտ աժան նիւթ
մ'է, թէպէտ չէ կարող մկները սատկեցընել, սակայն նորա
հոտէն այդ կենդանիները շատ կը գարշին եւ կը հեռանան
որչափ որ հոտը տեւէ : Բաւական է մկներու բացած ծակին
մէջ դնել այս նիւթը իբրեւ փոշի կամ ջրախառն եւ ան-
միջապէս մկները անյայտ կ'ըլլան :

ՄՐՋԻԿՆԵՐԸ ՀԵՌԱՅՆԵԼՈՒ ՄԻՋՈՅ

Քիչ մը քաբուր (քեաֆիրի) լաթի կամ թղթի կտորի մը մէջ դնելով թրջելէ յետոյ պէտք է դնել այն տեղ ուրիշ կուզուի միջիւնները հեռացնել. այս միջոցն խիստ պարզ է եւ փոխանակ սղաններու անմիջապէս կը հեռացնէ զանոնք :

ԳԻՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ՃՆՃՂՈՒԿՆԵՐՈՒ ՎՆԱՍԻՆ ԴԷՄ ԱՐԳԵԼՔ

Ճնճղուկներն՝ ինչպէս յայտնի է, թշնամի են պտղոց մանաւանդ կեռասին՝ երբ դեռ չեն քաղուած, պտղատու ծառերը անոնց ասպատակութիւններէ ազատ պահելու համար՝ պէտք է ծառոց արտաքին ճիւղերն կարմրագոյն բրդի թելով իրարու կցել. շատ փորձերով ստուգուած է թէ թռչունք կը վախնան կարմիր գոյնէ :

Ուրիշ ապահով միջոց մ'ալ կայ, այն է կատուի մը ճիւղ օրինակն ծառոց վրայ մի քանի տեղ ճիւղերուն կապել, ասոնք քանի որ հովէն չարժին կը վանեն ամեն տեսակ թռչուններն որք կը յանդգնին ասպատակել ծառերն :

ՀԱԻՆՈՅՆԵՐԸ ՄԱՔՐԵԼՈՒ ԿԵՐՊ

Առաւօտուն հաւերը հաւնոցէն դուրս արձակելէ յետոյ, պէտք է հողէ ամանի մէջ եւ վառած կրակի վրայ ծծմբի ծաղիկ (fleur de soufre) այրել բաւական քանակութեամբ՝ թանձր ծուխ մը գոյացընելու չափ, որ կարենայ հաւնոցին ամեն ծաղերուն մէջ թափանցել :

Վերջը պէտք է գոցել դուռը եւ լուսանցքները եւ բա-

նալ զանոնք միայն կէս օրին, որպէս զի գէշ հոտը դուրս ելնէ եւ թարմ օդ ներս մտնէ:

Այս կերպով ծծմբային գոլորշիները ամեն տեղ գտնուած հաւու ողիւները կը սատկեցընեն առանց վնասելու կենդանեաց: Աւելորդ է ազդարարել թէ պէտք է զգուշութեամբ գործել հրդեհ չսլառճառելու համար:

ՊԻՏԱՆԻ ՀԱՐՑՈՒՄՆԵՐ

Սոյն վերնագրին տակ՝ անհատական, առեւտրական, դպրոցական, տնային, օրինական եւայլ պիտանի խնդրոց վերաբերեալ հարցումներ հանդէսիս մէջ հրատարակել որոշած ըլլալով, յօժարութեամբ պիտի ընդունիմք մեր բաժանորդաց կողմանէ մեզ ուղղուած այս տեսակ հարցումներն, ինչպէս եւ այդ հարցմանց տրուած պատասխաններն: Հարցմունք թէ պատասխանիք պէտք է համառօտ ըլլան եւ պարզ լեզուաւ գրուած. հրատարակութեան արժանի չը համարուած գրութիւնք եւ չեն դարձուիր:

43. « Օձը թխեալի հոտէն կը հեռանայ » կըսեն, իրաւ է եւ միթէ ուրիշ այնպիսի դեղ մ'ալ կայ, զոր մարդ գործածելով օձէ ազատ մնալու վստահ ըլլայ:

Օձին վախճող մը

44. Օձի խածուացքին դէմ ինչ դեղ գործածելու է.

նոյն

45. Քրտինքխաշի լաւ դեղն ի՞նչ է:

Մեկը որ կը նկողի

46. Տղոցս կողիկները միշտ պատրաստ կը գնեմ, բայց երբէք դո՛ւ չեմ եղած. քանզի ցարդ չեմ գտած տեղ մը՝ ուր կարելի ըլլայ աժան եւ միանգամայն հաստատուն ոտքի ման գնել. արդեօք ձեր ընթերցողներէն մէկը կարող է այս մասին տեղեկութիւն մը հաղորդելով շնորհապարտ ընել

Շատ գաւախաց տէր հայր մը

47. Երկու տարիէ ի վեր հիւանդութիւն մ'է ինկած այս տեղի թթենիներու մէջ, դարնան՝ մեր սխալիցը այսինքն

չերամորթի համար, երբ ըստ սովորականի ոստերը կը կըտ-
րենք, ծառերը կսկսին չորնալ, ոմանք անմիջապէս եւ որ
մէկն ալ թէեւ յետոյ կը ծլին բայց յաջորդ գարնան կը չոր-
նան. այս հիւանդութիւնը տարափոխիկ է, քանզի քովէ
քով գտնուող ծառերն հետզհետէ կը սլլչկին եւ կը չորնան,
արդեօք թթենիներու այս հիւանդութեան դարման մը կըր-
նայ ըլլալ:

ԿԱՐԱՊԵՏ ՏՈՆԻԿԵԱՆ

Ի Կէյվէ

ՊԱՐՈՊՈՅ ԺԱՄԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ .

Դռնակին առջեւ նստելով՝ խեղճուկ
Արտասուէր մատաղ կնիկ մի գեղջուկ .
Նոյն պահուն ահա գիւղին մեծ տէրտէր
Փորը տնկելով փողոցէն կանցնէր .
— Աղջիկ դու, հարցուց, չարժեքով ի գութ,
ինչո՞ւ այդպէս լաս եւ վայ տաս հոգուդ :
Արտէն արձակեց խեղճը հառաչ մեծ .
— Էրիկ մարդս, ըսաւ, ինձի տուաւ ծեծ :
Մարդը որ ներսն էր եւ ահանջ կը տար .
— Տէր պապա, գոչեց, սուտ է, մի հաւտար .
Իրաւ տփեցի մէկ երկու ապտակ
Բայց թաշկինակովս իմ, իրեւ կատակ :
Տէրաէրն ալ. — Աղջիկ, ամօթ չէ որ լաս,
թաշկինակով ծեծն է խաղ անվնաս :
— Բայց դու չես գիտեր, տէրտէր միամիտ,
Կինն ըսաւ, թէ իմ էրիկըս կոպիտ
Խնջելու համար՝ թաշկինակի տեղ
Կը դործածէ միշտ իւր մատներ ուժեղ :

Ս. ԱՃԷՄԵԱՆ

« Օր մը իմ ձեռքերս քուկինիդ պէս աղտոտ տեսած ու-
նիս », ըսաւ մայր մը յանդիմանօրէն իր պղտի տղուն : « Ոչ
մայր իմ », պատասխանեց պղտիկը, « բայց մամիկս տեսեր
է եղեր » :

Օր մը գլխողութիւն ըրին անհոգ լրագրասպետի մը թէ « Անուշագրութեամբ մի եւ նոյն լուրը՝ երկու օրուան լրագրի մէջ ալ երեւցած էր » : « Կը սխալիք » ըսաւ լրագրասպետը անտարբերութեամբ, « մեր բաժանորդներն այնչափ հաւնած էին այն կտորին որ ստիպուեցանք կրկնել » :

ԵՐԿՈՒ ԱՐՀԵՍՏԱԿԻՅՔ

Ա. « Յօդուածս կարդացիք այսօրուան թերթին մէջ » :

Բ. « Այո՛, երկու անգամ կարթացի » :

Ա. « Իրաւ... մեծ պատիւ ըրած էք... » :

Բ. « Ոչ երբէք... չիտակը ըսելով միտքը չի հասկցայ » :

Մարդուն մէկը բանաւ պտտած ատեն հարցուց բանտարկեալի մը թէ, « Ինչ բան գինքը հոն բերաւ » : « Կամքը », պատասխանեց բանտարկեալը : « Ինչպէս կամքը քեզ հոս կը բերէ » : « Ես կամեցայ մէկուն ժամացոյցը առնել, նա չի կամեցաւ որ առնեմ, իսկ զատաւորը կամեցաւ որ Ծ տարի հոս անցնեմ » :

Քսակն ու ստամոքսը սլարապ մէկը խմանալով որ իւր հարուստ դրացիներ՝ աղջկանը ամուսնութեան առթիւ յիշուաւոր հացկերոյթ մը կուտայ, կը վազէ հարսնետունը եւ տանուտէրը անկիւն մը կանչելով, « Էֆէնտի, կըսէ, աղւոր առաջարկութիւն մը կը բերեմ ձեզի. հազար ոսկոյ անմիջական չա՛ մը կրնաք ունենալ. միայն թէ քիչ մը բացատրութեան կարօտ է » : Հայրը վերջին աստիճան ուրախանալով, « Շատ լաւ, կը պատասխանէ. բայց սեղանի ժամանակ է, հրաւիրեալք կը սպասեն, եթէ կը հաճիք միասին ընթերնք, յետոյ կը բացատրէք ձեր առաջարկութիւնը » : Օտարականին ուղածն ալ այն էր. լաւ ճաշ մ'ընել :

Սեղանէն վերջը հարսին հայրը օտարականին հետ առանձին սենեակ մը քաշուելով՝ կը հրաւիրէ զնա որ խնդիրը բացատրէ : « Խնդիրը, կըսէ նա, չառ պարզ է. դուք այսօր ձեր աղջկիւ կամուսնացընէք որուն երկու հազար ոսկի դրամով իմ կուտաք. արդե՞ս պատրաստ եմ առնուլ զինքը հազար ոսկիով, հետեւաբար դուք ալ հազար ոսկի կը չահիք » :

Հայրը բաւական խնդաց այս խելացի կատակին վրայ, բայց յարմար չգտաւ օգուտ քաղել սոյն շահաւոր առաջարկութենէն:

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

Միութեան հոգերու կանոնագրի քննութիւնը ինամակալաց ժողովոյ կողմանէ աւարտած ըլլալով, 25 Սեպտեմբեր չորեքշաբթի օրն իսառն ժողով պիտի գումարի ինամակալաց եւ Տնօրէն ժողովոյ անդամներէն, ուր սոյն կանոնագրի վերջին ընթերցումն պիտի կատարուի եւ ապա տպագրութեան արուելով ընդհ. ժողովոյ անդամոց պիտի հաղորդուի:

ՍԽԱԼԻ ՍԸ ՈՒՂՂՈՒԹԻՒՆ

Արեւելի պատ. խմբագրութիւնը 1105 թւոյն մէջ Տընտեսի ծանուցման առթիւ դիտողութիւն ըրած է թէ ցորենի հիւսնորքեան վերնագրով յօդուածը Մասիա լրագրէն առած ըլլամբ: Ներկայիւս հարկ կը համարիմք ուղղել այդ սխալը թէ յիշեալ յօդուածը փառնակ էֆ. Ռափայէլեանի կողմանէ մեզ հաղորդուած էր մի քանի շաբաթ առաջ զոր հրատարակած ենք խմբագրական ինչ ինչ փոփոխութեամբ, եւ թէ ստորագրեալ բնագիրը մեր քով կը գտնուի:

ԱՌ ՊԱՏ. ԲԱԺԱՆՈՐԴՍ ՏՆՏԵՍԻ

Ներկայ թիւս կը լրացնէ Տնտեսի առաջին տարեշրջանը. նիւթոց ցանկը զատ տպուած պիտի դրկուի բաժանորդաց:

Այս առթիւ կ'իմացնեմք թէ յաջորդ չրջանի մէջ պիտի ջանանք Տնտեսն աւելի ճոխ ընել: Ուստի կը հրաւիրեմք մեր Արդոյ բաժանորդներն որ փութան ժամ առաջ ստորագրուիլ որպէս զի կարող ըլլամք տպագրութեան մասին պէտք եղած կարգադրութիւններն ընել այժմէն եւ:

Կը խնդրեմք նաեւ իրենցմէ որ բարեհաճին օգնել Տնտեսի տարածման որուն յարատեւութեան եւ ընդարձակութեան համար ամեն զոհողութիւն յանձն առած եմք:

Նիւթոց ցանկին հետ պիտի հրատարակենք աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններ:

ՀԱՒԱՔԱԾՈՅ ԳԵՂԵՑԻԿ ԽՕՍՔԵՐՈՒ

Ամեն մարդ իր բախտի գործաւորն է :

Ժամանակը արծաթ է , կարգադրութիւն կէս կեանք :

Առաջ . բան մը հոգ մի՛ ընէր , ամեն բան դու քեզմէ յուսա՛ , դժբաղդութեան տեղի մի՛ տար այլ ընդհակառակն աւելի արիութեամբ դիմագրաւէ :

Մէկը գոհ չ'է իր բախտէն , ոչ ալ դժգոհ իր հոգիէն :

Մարդու բախտ իր կացութեան ու կեանքի պայմաններն են :

Յանդգնութիւն « եղիցի լոյս » է :

Գիտութիւն մեր կեանքի թիկնոցն է :

Մարդիկ ուժով կը տիրեն , կիները գեղեցկութեամբ :

Խեղճ ու գործօնութիւն եղիւսեան դաշտեր թռեղու թեւեր են :

Փարաները պահէ , ոսկիները ինքնին կը պահուին :

Կեանքը խառնուկ մանած է , պէտք է անոր ծայրը գտնել :

Պէտք է աշխատիլ ու կրթուիլ . տգէտը կը մեռնի մեռնելէն առաջ , իր մարմին՝ իր հոգւոյ շարժուն գերեզմանն է :

Պէտք չ'է յուսահատիլ եւ ոչ մի սպառօնի մէջ , գլխաւոր կէտը սանդուխի առաջին ոտքը կոխելն է :

Ամեն մարդ իր մթնոլորտի ազդեցութեան խառնածինն է , իր կեանքի ազդումներու ամբողջութիւնը :

Շատերու մտքերուն ու լուսանքներուն պէտք է ստոյլիկեան դիրք մը հակադրել :

Ծագլուղի մը փառքի չտանիր :

Հաճոյքները խնայելն զանոնք կրկնապատկել է :

Ամեն տեղ հաճոյանալը խմաստունի գաղտնիքն է :

Ով որ բան մը չվտանգեր , բան մը չչահիր :

Յաւի , մահու , ոչնչի չենք հաւատար , որովհետեւ եսու-թիւնը շողոքորթօրէն կը ժխտէ կեանքի այս մուծ կողմերն , եւ սակայն ինչ որ տեսօրէն կը ժխտենք , գործնաբար կ'ընդունինք օր մը :

Ժամանակ կեանքի ոտայնն է :

Գեր խոհանոց՝ վտիտ կտակ :

Համադամք մուրացկանութիւն կը հոտին :

Անկարեւոր գնողն կարեւորը կը ծախէ . — անգուս , ծիրանի եւ թաւիչ՝ կը մարեն խոհատան բոցը :

Յոփը առատ կը նախաճաշէ , աղքատ կը ճաշէ , ամօթով կ'ընթրէ :

Ծոյլը սատանի բարձն է :

Լաւ է ճնշել առջի փափաքը քան գոհացնել անոր հետեւանքները :

Հացն իր անկուշուփներն ունի :

Մարդոց գործելու շարժառիթը ազդեցութեան մը մասնաւոր ծանրութիւնն է :

Կեանքը ընկոյզ է , ճուռն ու փեճեկն մաքրելէն վերջ կ'իջնուի կը քաղենք :

Սէրն շատ բան կ'ընէ , բայց արծաթն ամեն բան կ'ընէ :

Անընդհատ արտադրութիւն մը միայն կրնայ մնայուն ընել ամեն մի կարգի հարստութիւնը :

Անհատութեան մը բոլոր արժէքը իւր եսն է :

Մարդու նախապէտքը ապրիլն է , — հոգւոյ ու մարմնոյ առողջութիւն ,

Ամեն չարիքի ենթակայութեան հաւատով , ու դիմակալել սորվիր :

Բերա , Օգոստ . 22 1887 .

Յ . Մ . ՏՈՒՏՈՒԽԵԱՆ

ԶԵՌԱՅ ԿՈՄԻՄՆԵՐՈՒ ԴԱՐՄԱՆ

Ի պատասխանի թիւ 51 հարցման

Մեր ծանօթներէն մէկը ըստէ՝ թէ տիկին մը կայ որ տըղայոց ձեռքի կոծիճները աղօթելով խփոյն կը թափին եղբ . տիկինը սոսկ մարդասիրաբար ընելուն իր հաւատքին վրայ պէտք չէ երկբայիլ . բայց որովհետեւ մեր գիտուն բժիշկները քիչ մը թերահաւատ կըլլան՝ ուստի պէտք է յաւելցնեմ միանգամայն թէ յիշեալ տիկինը թգենիի պզտի թարմ ճիւղի-

կով մը կաղօթէ եւ թէ այդ ճիւղիկը կոծիծներու ամեն մէկին վրայ մասնաւորապէս կը քսէ եղեր. արդեօք թղենիին հիւթը կամ կաթը մասնաւոր բուժիչ յատկութիւն մը ունի. այս կէտս մեր բժշկաց մասնաւոր ուշադրութեանը կը յանձնարարեմք :

ՋՐՈՅ ՅԱՏԿՈՒԹԻՒՆԸ

Ի պատասխանի թիւ 55 հարցման

Աղբիւրէ բղխած եւ վազուկ ջրերը հանքային այլեւայլ աղեր եւ լուծեալ օդ կը պարունակեն որ մեր կազմուածքին վերայ կը ներգործեն, ուստի խմելու համար այս ջրերը աւելի օգտակար են եւ միանգամայն ակորժելի թեթեւ եւ զով կ'ըլլան :

Իսկ անձրեւային ջրերը դրեթէ բնաւ կամ շատ քիչ աղեր եւ օդ պարունակելով, անհամ եւ ծանր կըլլան, եւ եթէ երկար ժամանակ հանդարտ վիճակի մէջ մնան՝ առկալս գլուխուած բուսական մասերը կը փափին, եւ ջուրը կը հոտի եւ կ'որդնոտի :

Սակայն անձրեւային ջրերը լաւ են երես եւ ձեռք լուալու համար վասն զի աղերէ զերծ ըլլալով մորթը չեն կռտեցըներ. նմանապէս կրնան լուացքի եւ կերակուրի գործածուիլ, վասնզի բանջարեղէնները դիւրաւ կը խաչեն եւ աճառը լաւ կը փրփրացընեն :

ԵՓԱՆՍ ՄՍԻ ՅԱՏԿՈՒԹԻՒՆԸ

Ի պատասխանի թիւ 56 հարցման

Եթէ միտը չափ եփի՝ անդական հիւթոց մէկ մասը առօգուտս կըսպառի եւ պինդ ու անհամ կըլլայ : Ամենէն սընդարար միտն՝ բաց օդոյ մէջ, կրակի վրայ խոռոված եւ

չափաւոր եփածն է: Ծեր կամ մանուկ անասնոց միսն դժուարամարս է եւ սննդարար չէ. երիտասարդ անասնոց միսն ամենէն ընտիրն է:

ԱԿԱՆՁԻ ԽԼՈՒԹԵԱՆ ԴԵՂ

Ի պատասխանի թիւ 57 հարցման

Եւրոպական թերթ մը կը հաւատէ թէ Չինաստանի մէջ կրօնաւոր մը ականջի ցաւէ եւ խլութենէ բժշկուեր է հետեւեալ կերպով: Չինաստանի յատուկ ֆինքսիօս կոչուած բուսոյն հիւթէն քանի մը կաթիլ ականջին մէջ վազցնելով՝ չափ մը նիւթեր ականջէն պարպուեր են եւ այս գործողութենէ յետոյ խլութիւնը բոլորովին անհետացեր է:

Նոյն թերթը կը յաւելու թէ այդ բոյսը Չինաստանէն բերել տալու հարկ չկայ վասն զի Եւրոպիոյ մէջ ալ կաճի եւ որուն ռամկօրէն անուան է «հրէի մօրուք», իսկ ռուսմական անունն է (*Saxifraga Sarmentosa*) սաֆսիփրակա սարմեկ-թօղա.

Անտարակոյս եմք որ Պոլսոյ դեղագործք կամ Եւրոպացի պարտիզպանք կրնան ճանչնալ այս տունկը: Բաւական է սորա թարմ եղած ժամանակ տերեւները ճզմել եւ ելած հիւթը ականջին մէջ հեղուլ:

ԵՓԱՄ ՀԱԻԿԹԻ ՅԱՏԿՈՒԹԻՒՆԸ

Ի պատասխանի թիւ 58 հարցման

Հաւկիթը ինքնին ամբողջ կերակուր մ'է, սակայն աւելի դեղնուցին պատճառաւ որ սննդական առատ նիւթեր կը պարունակէ. թոյլ եփածը աւելի դիւրամարս է եւ զգուշանալու է պինդ եփուածէն: Աւելորդ է ըսել թէ հաւկիթին միշտ թարմը ընտրելու է:

ՎԻՃԱԿԱԳՐԱԿԱՆ

Վիճակագրութիւնք ցոյց կուտան թէ 1885 ին Անգղիոյ մէջ, 2243 տնայինական ընկերութիւններ կան եղեր, որոց ընդհանուր հասոյթն եղած է նոյն տարին՝ 21,671,914 Անգլիական ոսկի, որ կ'ընէ իբրեւ 2,600,000,000 Օսմանեան դահեկան:

Մինչդեռ ամբողջ Տաճկաստանի մէջ հազիւ կրցանք միայն մէկ հատ ունենալ որ է Արեւելեան Տնտեսական Միութիւնը:

Հետեւեալ տեղեկագրէն կ'երեւայ թէ ծաղկի հիւանդութիւնը նոյնասեռ ուրիշ հիւանդութեանց հետ բաղդատուելով, որչափ տկարացեր է Անգղիոյ մէջ:

6144 հարսանիթ (քըզամուք), 2986 կապուտ հազ, 1554 կարմրուկ (քըզըլ) եւ 1066՝ այլ նմանօրինակ հիւանդութիւններէ մահ տեղի ունեցած են, մինչդեռ 47 հոգի միայն մեռեր են ծաղկէն բոլոր Անգղիոյ մէջ, ուր՝ պէտք է գիտնալ թէ 128,456 եղած է ընդհանուր մեռեալներու թիւը նոյն եռամսէին մէջ:

Յունիսի սկիզբէն մինչեւ Օգոստոսի սկիզբները՝ այսինքն 10 շաբթուան միջոցին, 550 ժամ պայծառ արեգակ ծագեր է Լօնտրա քաղաքին մէջ, որ ըսել է օրը իբրեւ $7\frac{5}{4}$ ժամ. ասիկա յիշատակութեանց մէջ ամեն ամառներէ պայծառագոյնը կը սեպուի: 1876 ի ամառը շատ գեղեցիկ էր, բայց միայն 478՝ այսինքն օրը իբրեւ $6\frac{5}{4}$ ժամ արեւ ունեցաւ: 1778ին որ նոյնպէս գեղեցիկ էր 415՝ այսինքն օրը 6 ժամ արեւ ծագեցաւ: Իսկ 1879 ին որ գիտցուած ամառներու ամենէն անախորժն էր, նոյն 10 շաբթուան մէջ արձանագրուած արեւու ճառագայթներն եղան 278 այսինքն օրը 4 ժամ միայն:

ՆԱՍԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ

Կ. Գ. Պուֆարես. Յարդ տեղեկութիւն չէ եկած մեզ ձեր բաժանորդ գրուելու մասին, ներկայ թիւս կը ղրկենք միայն ի տեղեկութիւն, սպասելով որ անդ գործը կարգադրէք:

Յ. Գ. Փ. Զմիռնիա. Օգոստոսէն սկսեալ վեցերորդ օրինակ մ'ալ սկսաւ ղրկուիլ:

Մ. Գ. Ա. Զարչանկա. Ձեր գրաբերէն ստացանք մէկ տարեկան բաժնեգին. թիւ 95ն սկսաւ ղրկուիլ ցոյց տրուած հասցէին:

Մ. Հ. Օրսու. Օգոստոսէն սկսեալ Տնտեսէն մէկ օրինակ եւս ղրկուեցաւ, ինչպէս եւ Միութեան կանոնագիրը:

Ո. Գ. Օ. Անասիա. Ստացանք 15 դահեկանի նամակագրով. Տնտեսներն ղրկուեցան ցոյց տրուած անձանց, չնորհակալ ենք ձեր բարեկամութեանցն համար:

Ա. Ա. Հ. Զամ-Պաշր. Օգոստոս 5 նամակնիդ ստացանք, Տնտեսներն սկսան ղրկուիլ նոր գործակալին, չատ չնորհակալութիւն ձեզ եւ անոր համար. Միութեան կանոնագրութիւնն ալ ղրկուեցաւ:

Ա. Ս. Մ. Եօղլաս. Երբ Տնտեսի բաժանորդագրութիւնք բարեկամաց աջակցութեամբ պէտք եղածին չափ տարածուին, այն ատեն մտադիր ենք թէ Հայ տառերով եւ թէ Տաճկերէն տառերով Տնտեսի Տաճկերէնն ալ հրատարակել:

Կ. Ա. Փ. Մարտիւան. Ձեր նամակաւն 15 դահեկան ստացանք, Տնտեսներն ալ ղրկուեցան. չնորհակալութիւն ձեր աջնիւ զգացմանցը համար:

Յ. Հ. Կարին. Ստացանք 178 դահեկան ոսկի դրամ, մեծապէս չնորհակալ ենք ձեր օգտակար աջակցութեանցն համար:

Ց ՈՒՑ Ա Կ

Արեւելեան Տնտեսական Միութեան բաժանորդաց կողմանէ 1887 օգոստոս 11է մինչեւ սեպտ. 12 (Միութեան կազմակերպութեան Բ. տարւոյ 23^{րդ} շաբաթէն մինչեւ 27^{րդ} շաբթուան վերջը) տեղի ունեցած հինգ շաբաթական վճարմանց, որոց ընդհանուր գումարն ինչպէս կը տեսնուի, եղած է 13170 ղրշ:

ᐅᐱᐱᐱ	ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ	ᐅᐱᐱᐱ	ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ	ᐅᐱᐱᐱ	ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ	ᐅᐱᐱᐱ	ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ	ᐅᐱᐱᐱ	ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ
2	40	82	40	184	60	311	40	415	100
4	100	85	40	186	40	312	20	416	40
9	120	87	500	190	40	314	60	418	40
15	60	90	40	191	40	315	40	419	40
14	80	92	140	195	60	316	60	420	40
16	200	97	40	197	40	318	40	421	120
17	110	105	40	200	50	319	100	422	40
18	60	104	20	201	100	321	60	423	40
21	150	105	60	202	20	322	160	429	40
22	100	107	60	207	150	325	80	454	40
25	40	115	50	208	80	325	80	457	60
24	40	117	40	218	40	327	60	458	40
50	60	118	80	220	60	351	40	440	80
51	100	120	60	221	60	355	50	441	40
52	40	122	20	222	60	354	60	442	20
54	40	125	40	251	10	355	210	446	80
55	50	126	80	252	50	357	20	448	160
56	50	127	60	255	50	358	40	450	100
59	40	150	60	241	20	342	60	451	40
45	90	152	70	242	40	344	60	454	40
46	80	158	120	246	60	347	40	455	40
49	60	159	50	249	40	349	60	457	40
50	40	141	80	250	80	354	40	460	40
54	40	142	20	255	50	355	60	461	40
56	50	144	110	257	40	359	170	465	20
57	40	145	110	262	100	364	100	467	40
59	80	147	150	264	20	367	60	469	60
61	40	148	60	266	100	375	20	470	120
65	50	150	20	267	80	375	150	471	80
64	40	151	40	269	40	380	60	472	40
65	20	155	140	271	60	387	40	474	100
66	20	155	60	276	40	389	100	476	120
69	20	157	20	287	220	394	100	477	20
70	50	161	60	289	100	395	40	478	50
75	240	162	20	290	40	405	100	479	40
74	100	165	80	291	90	405	200	480	120
75	100	165	40	292	50	408	60	481	20
78	90	178	40	296	40	409	50	15170	
79	20	180	60	297	60	410	50		
80	140	182	60	500	40	411	50		
81	50	185	40	510	110	412	40		

Տ Ն Տ Ե Ս

ՀԱՆՐԱՊԷՍ ԱՄՍԵԱՑ

ԱՌ ԸՆԹԵՐՅՈՂՍ

ԸՆԴԱՐՁԱԿՈՒՄ ԵՒ ՆՈՐ ՄՐՅԱՆԱԿՔ

ՏՆՏԵՍԻ

Տնտեսի առաջին տարեկան շրջանը Լրացած ըլլալով պարտաւորութիւն կ'զգանք մեր անկեղծ շնորհակալութիւնքն յայտնել այն ամեն անձանց՝ որք սոյն օգտաւէտ գործոյն յաջողութեանը համար մեզ աջակից եղած են :

Մեք՝ Տնտեսի առաջին տարուան հրատարակումէն բաւական վնաս մը կրեց յետոյ, չիպլտի համարձակէինք երկրորդ տարուան հրատարակման ձեռնարկել, եթէ ուրախութեամբ տեսած չըլլայինք թէ՛ մեր հրատարակութեանց հետ մեր բարեկամաց թիւն ալ օր օրի ընդարձակուելով եւ բաժանորդագրութիւնք՝ մանաւանդ վերջին ամիսներու մէջ գրեթէ կրկնապատկելով, կերպիւ իւրիք մեզ առհաւատչեայ մ'եղած են դալ տարուան համար առաւել յաջողութեան :

Ներկայ հրատարակեալ նիւթոց ցանկէն կը տեսնուի՝ թէ Տնտեսի առաջին հատորը՝ իբրեւ 500 էջ, աւելի քան 200 զանազան նիւթեր կը պարունակէ, որոց մէջ կը գտնուին խել մը տնտեսական, պոռժապահական, արհեստական, երկրագործական, ուսումնական, բանաստեղծական եւ այլ առտնին օգ-

տակար խորհուրդներ եւ դարմաններ. նոյնպէս պիտանի հարցմունք եւ պատասխանիք որք բարի գրգռու մը յարուցանելով՝ շատերու օգտակար եւ մասնաւոր գոհանալութեանց պատճառ եղած են : Յառաջիկայ շրջանի մէջ պիտի ջանամք թէ այս եւ թէ միւս ճիւղերն աւելի խնամով մշակել եւ նիւթերն ընդհանրապէս՝ ըստ կարելոյն աւելցնել : Տնտեսի թուղթին չափը եւ ձեւը թէ եւ նոյնը պիտի մնայ բայց պարունակութիւնը պիտի ընդարձակուի զգալապէս. քանզի՝ փոխանակ 10 ուլ 16 սանթիմէրո ինչպէս էր մինչեւ ցարդ, տնտեսն 12 1/2 ուլ 20 սանթիմէրո տարածութեամբ տալագրութիւն պիտի պարունակէ. այնպէս որ յաջորդ Տնտեսի 16 էջը նախորդ Տնտեսի 23 էջերուն պիտի համապատասխանէ :

ՄՐՅԱՆԱԿ ՏՆՏԵՍԻ

Յայտնի է թէ անցեալ տարի տան ծախուց կարգադրութեան համար մեր ցանակ մը սահմանած էինք : Մեծ. Ա. Մ. Արթունեան էֆէնտի չահեցաւ այն մրցանակը որ էր —

Ութօրեայ ընթացքով ընկիր ժամացոյց մը

եւ որ յուլիս 10 ին յանձնուեցաւ Արթունեան էֆէնտի, իւր իսկ ներկայութեանը ծախու առնուելով՝ Ղալաթիոյ Մինասեանց վաճառատունէն :

ԱՅՍ ՏԱՐԻ ԵՐԿՈՒ ՄՐՅԱՆԱԿ ՍԱՀՄԱՆԱԾՆԵՐՔ

Ա. ՄՐՅԱՆԱԿ

ԳԵՂԵՑԻԿ ԱՐԾԱՔԵԱՅ ԱՊԱՐԱՆՋԱՆ ՍԸ

Մեկ Օսմանեան ոսկի արժողութեամբ

որ պիտի տրուի մեզ բաժանորդ կամ մեր բաժանորդաց զաւակ կամ քոյրն եղող այն օրիորդին որ կարենայ ներկայացնել մեր միջնակարգ ընտանեաց առտնին գործերու ամենէն կատարեալ ցանկն. այսինքն թէ ընդարձակ հասնա՞վ ընտանիքի մը մէջ առտնին ինչ գործեր կան անօրինուելիք. զօր օրինակ, կերակուր եփել, լաթ լուալ, կարել, կարկտել, տղաքը հագուեցնել, դպրոց զրկել եւն եւն. պէտք է մինակ գործոց անունը նշանակել եւ ոչ թէ գործելու եղանակը ցոյց տալ:

Այս մրցանակին մասնակցիլ ուզողներն պէտք է իրենց գրութիւնքը մեզ հասցնեն մինչեւ դեկտեմբեր 5 շաբաթօր, որպէս զի յանձնաժողովոյ կողմանէ քննուելով. արդիւնքը դեկտեմբերի Տնտեսի մէջ հրատարակուելէ յետոյ կարելի ըլլայ կազանդէն առաջ մրցանակը տրոջն հասցնել:

Պէտքէ հոս մասնաւորապէս նշանակեմք այս մրցանակիս նպատակը, որ է տեսնել թէ արդեօք մեր աղջիկները յիրաւի ինչպէս որ շատերէ կը բամբասուին, միայն ուսման կարգաւորվ եւ հագուել սգուելով ժամանակ կանցնեն թէ չէ հետամուտ են նաեւ՝ ինչ որ ամեն պարկեշտ աղջկանց կը պատկանի, վերահասու ըլլալ առտնին գործառնութեանց. վասնորոյ որչափ որ մրցանակը վաստակողը միայն մէկ անձ պիտի ըլլայ, սակայն մեք պիտի հրատարակենք հաճութեամբ մրցման մասնակցող բոլոր օրիորդաց անուններն, հոգ չէ թէ անոնց ամենուն գործքն ալ կատարեալ չըլլայ, քանզի մեր փնտռածը կամքն ու ջանքն է որք առաջնորդ են կատարելութեան:

Բ. ՄՐՅԱՆԱԿ

ԸՆՏԻՐ ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՑ ՍԸ

Երեք Օսմանեան շիրա արժողութեամբ

Այս երկրորդին մրցման համար պիտի ընդունին հաւասարապէս, տիկնայք թէ օրիորդք որք բաժանորդ են Տնտեսի, կամ քոյր, մայր եւ դուստր բաժանորդաց:

Մրցումը պիտի ըլլայ նախկին մրցանակը վաստակող առտնին գործոց ցանկին վրայ. այսինքն թէ՛ ցանկին մէջ նշանակուած առտնին գործերը լինչպէս պէտք է գործադրել դրամի եւ ժամանակի տնտեսութեամբ եւ թէ այն ցանկէն դուրս այլ գործեր եւս կրնան գտնուիլ:

Այս երկրորդ մրցման համար նամակներու ընդունելութեան պայմանաժամը յետոյ Տնտեսի միջոցաւ պիտի ծանուցուի:

Արդ, թերթի ընդարձակման, նիւթերու ճոխացման եւ արժէքաւոր մրցանակաց յաւելման հակառակ՝

Տնտեսի բաժանորդագրութեան

Գինը պիտի մնայ

Վեցամսեայ Հինգի զրուշ միայն

Կը յուսամք թէ մեր բարեկամք պիտի բարեհաճին շարունակել իրենց աջակցութիւնը, յանձնարարելով Տնտեսի իբրեւ ժողովրդային օգտակար թերթ մը՝ իրենց ծանօթներուն. որով մենք եւս քաջալերեալ, պիտի կարողանամք մեր հրատարակութիւններն առաւել ճոխացնել բազմազան նիւթերով: Սոյն պիտի բարեկամաց համար մեր մասնաւոր շնորհակալութիւնը պիտի յայտնեմք միշտ Տնտեսի միջոցաւ:

Բաժանորդագրութեանց համար պէտք է դիմել, Ղալաթիա, Բիւրէյհիւլ-Էր Զիլվէր-պէյ խան թիւ 14:

Բաժանորդագրութիւնք կրնան նաեւ գրաւաճառաց ձեռք տեղի ունենալ ինչպէս ի գաւառս մեր պատուա- կալ գործականերու միջոցաւ :

Ա. Զ. Դ

Տնտեսի ինչ ինչ թիւերն սպառած ըլլալով բաժանորդագրութիւնք առա- ջին հատորոյ համար այլ եւս չեն կըր- նար ընդունուիլ, միայն եթէ նոյն հա- տորն ունենալ կամեցողներու թիւն չատնայ, մտադիր ենք այն ատեն կրկին տպագրել տալ. վաճառորոյ կը խնդրուի որ այնպիսիներն իրենց կամքն մեզ ի- մացեն :

Բաժանորդագրութիւնք

յառաջիկայ երկրորդ հատորոյ հա- մար, պէտք է ժամ առաջ մեզ զեկու- ցուին, որպէսզի կարող ըլլամք մեր հրատարակելիք թիւերն հետզհետէ կանոնաւորապէս ուղղելով մեր ար- քոյ բաժանորդներն գոհացնել.

Տնօրինութիւն

«ՏՆՏԵՍ» ամսագրի

Կ. Պոլիս. Ղաշաբաս

Քիւրեկճիկեր. Զիյվեր-պէյ խան քիւ 14.

ՆԱՄԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ

Դ. Կ. Ս. Կեսարիա. — Օգոս. 11 նա- մական յայտնած էիք թէ փոխարէնը 52 զրշ. պիտի ընդունիմք Յ. Զ. էֆ.է, դեռ չի կրցանք ստանալ. Ա. հատորոյ թիւ 2էն 4 օրինակ այս անգամ ղըր- կուեցաւ :

Յ. Ա. Ասաբազար. Օգոս. 26 նամա- կաւ կիմացնէք թէ 10 զրշ. ղրկած էք սակայն չստացանք :

Մ. Գ. Ա. Զարշանպա, ստացանք

Սեպ. 21 նամակաւ 77 զրշ. ի թղթա- ղրոշմ 6 նոր բաժանորդաց հաշւոյն, որոց թերթերն պիտի ղրկուին Բ. հա- տորէն սկսեալ. Ա. հատորոյ թերթերու ստացման եղանակն ներկայ ցանկիս յառաջաբանին մէջ բացատրուած է. Արեւել. Տնտես. Միաւթեան Կանոնա- ղրուածենէն 5 հատ պիտի ղրկուի ձեզ :

Յ. Բ. Սեքաւսիա. Սեպտ. 12 քառթ բոստալով՝ Տէմիրճիպաշեան էֆ. ի մի- ջոցաւ քանիցս Տնտեսի բաժանորդա- գրելու փափաք ունենալնիդ յայտնած էք եղեր, սակայն որ և է տեղեկութիւն չէ տրուած մեզ, ըստ ձեր խնդրանաց այս անգամ 4 օրինակ Տնտես պիտի ղրկուի որոշեալ անձանց սկսեալ Բ. հատորոյ Ա. թուէն, զաւառաց համար Տնտեսի տարեկան բաժանորդագինն է 13 զրշ :

Կ. Ա. Խ. Տրապիզօն. Սեպ. 12 նա- մական ստացանք 39 զրշ. ի թղթաղրոշմ, ձեր հաշւոյն մի տարեկան նուէր պի- տի ղրկուի Ս. Ե. էֆէնտիի և ըստ ձեր Հոկ. 17 նամակին 5 օրինակ ձեզ և մի օրինակ Մ. Մ. էֆ. ի սկսեալ Բ. հատորէ, որով ընդ ամենը 7 օրինակ ձեր հաշւոյն անցած է :

Տ. Տ. Զ. Ն. Կեւլիշիկ. Սեպ. 12 նա- մական ձեր ցոյց տուած անձանց Տըն- տեսներն պիտի ղրկուին Բ. հատորէն սկսեալ :

Դ. Գ. Շ. Գարահիսար. Սեպ. 12 եւ 23 նամակներով ստացանք ձեր գրա- բերէն 52 զրշ. չորս անձանց բաժա- նորդագինն. Ա. հատորոյ թերթերու ստացման եղանակն ներկայ ցանկիս յառաջաբանին մէջ բացատրուած է :

Մ. Ս. Բ. Իւնեայ. Սեպտ. 16 նա- մական 19 1/2 զրշ. ի թղթաղրոշմ ստա- ցանք Տնտեսներն պիտի ղրկուին ցոյց տրուած հասցէներու ինչպէս եւ ձեզ

Արեւելեան Տնտես. Միութեան Կանոնադրութենէն :

Մ. Պ. Զ. Սեքսսիա. զրկուեցան ձեզ Տնտեսի 9 և 10 թիւերն :

Կ. Ա. Փ. Մարտան. Տնտեսի Ա. հատորոյ թերթերու ստացման եղանակն ներկայ ցանկիս յառաջաբանին մէջ բացատրուած է :

Գ. Պոֆարես. Հոկ. 13 նամակաւ ստացանք 13 զրշ.ի փոխանակազիրն Յ. Ա. էֆ.ի վրայ, սակայն դեռ զանձուած չէ :

Մ. Հ. Օրսու. Հոկ. 13 նամակաւ կը յայտնէք թէ պիտի ստանաք 39 զրշ. Յ. Զ. էֆ.է դեռ զանձուած չէ, թերթերն ժամանակին զրկուած են ձեզ :

Ս. Մ. Էսիրեհ. Հոկ. 19 նամակաւ ստացանք 26 զրշ. թշնագրոշմ :

Խ. Ս. Ուզուն Քեօփրիւ. Հոկ. 22 նամակաւ ստացանք 26 զրշ.ի թղթադրոշմ, թերթերն պիտի զրկուին ցոյց տրուած անձանց սխեալ Բ. հատորէ :

Մ. Ք. Սաւսոն. Տնտեսի համար ձեր հաշւայն ստացանք երկու Օսմ. ոսկի Ն. Կ. Պ. էֆ. է :

Գ. Տ. Գ. Երիզա. Մեր սովորութիւնն է Տնտեսի տարեգլխոյն հաշիւները փակել, ուստի կը խնդրուի որ ձեր հաշիւն կարգադրէք :

Ն. Թ. Սեքսսիա. Մեր մասնաւոր շնորհակալութիւններն :

Ռ. Գ. Օ. Ամաշիա. Տնտեսի 12^{րդ} թուոյն մէջ ձեզ պատասխան զրուած է :

Ա. Ս. Մ. Եօզդաս. Որոշեալ անձանց Տնտեսներն պիտի զրկուին միայն թէ Ա. հատորոյ համար ձեր հաշիւը պէտք է որ կարգադրէք :

Ա Զ Դ

Հիւանդութեան պատճառաւ հոկտեմբեր ամսաթերթի հրատարակութիւնն ուշացած ըլլալով նոյեմբերի թերթին հետ ի միասին քիչ օրէն պիտի հրատարակուի :

Հրատարակուեցաւ

ԸՆԴԱՐՁԱԿ

ՕՐԱՑՈՅՑ

1888

տարւոյ

Գին 3 Գանեկան

Կեդրոնացեղին է Գ. Պաղտատեան գրասուն Թակոբեան խան քիւ 13 :

ՏՆՏԵՍ

ՅԱՆԿ ՆԻԻԹՈՑ Ա. ՀԱՏՈՐՈՑ

1886 — 1887

Ազդ	87, 104, 152, 220
Ազնիւ չուխաներ կամ բրդէ սաւանններ մաքրելու կերպ	276
Աժան քերք մը	80
Ականջի խլուքեան դեղ	285
Ակուայի ցաւու դեղ	60
» » պատճառ	51
Ակուաներ դիւրին հանել, սեւ՝ մանկանց ակուաները եւն.	
Ակուաներ ողջ եւ ներմակ պահե-	

լու միջոց	274	Բարեձեռութիւն հագուստի	18
Աղջկանց վարժարաններ եւ արհեստանոցներ, իսկ՝ սան մասակարարութեան համար աղջկարժ եւն.		Բարեկամք, իսկ՝ Տնեսի բարեկամք	
Աղօթք, իսկ՝ փոքրիկ Գէորգին աղօթքը		Բարի խորհուրդ	190
Անհոգութիւն, իսկ՝ ծնողաց անհոգութիւն		Բարոյական առակներ	95
Անուանք անդամոց, իսկ՝ Արեւելեան Տնես. Միութեան եւն.		Բնակարանի մասին	57, 109
Առակներ, իսկ՝ Բարոյական առակներ		Բրդեղէններ լուալու կերպ	169,
Առաջին խօսք	5	իսկ՝ նաեւ ազնիւ չուխաները եւն.	
Առ ընթերցողս	176, 188	Գեղեցիկ խօսքեր, իսկ՝ հաւաքածոյ գեղ, խօսքերու	
Առ մեակին	186	Գիտական փառաւորք	156
Առ Պատ. անդամս, իսկ՝ Արեւել. Տնես. Միութեան եւն.		Գորգ (խալի) գործելու վրայ	149
Առ Պատ. բաժանորդս Տնեսի	281	Գործակցութիւն	6
Առտուան բուն	228	Գրիչ մաքրելու ածանց գործիք մը	275
Արաքական առակ	255	Գրքերը պահպանել միջոցներու դէմ	169
Արտները (հագուստի եւն.) մաքրել	231, 252	Գօլա, իսկ՝ ներմակեղէնները գօլա ընել	
Արեւելեան Տնես. Միութիւն	76, 127, 154, 154, 265, 281	Դէմքի շարունակ (ներկել)	165
Արեւելեան Տնես. Միութիւն, անուանք անդամոց	61	Դիմացկուն բուրք	276
Արեւելեան Տնես. Միութիւն, անուանք անդամոց, յաւելուած	69, 86, 128, 167, 191, 237, 265	Ելակի անոյշ	170
Արեւելեան Տնես. Միութիւն, առ Պատ. անդամս	20, 36, 70, 86, 87	Եղունգները (մսին մէջ մսած) դարմանել	250
Արեւելեան Տնես. Միութիւն, Բ. արեւկան Ընդհ. ժողով	127, 134	Եղունգներու (մասի) վրայ բակած մորթը հանել	254
Արեւելեան Տնես. Միութիւն, Կանոնագրութիւն	155	Երգ Հայնէ Գերմանացոյն	255
Արեւելեան Տնես. Միութիւն, Յուցակ շաքարական վնարմանց	71, 147, 165, 218, 239, 265, 287	Երեսի սեւ բիծերը հանելու կերպ	249
Արեւազարկի դեղ	159	Երես մեծ բծիւներ	140
» արգելք	250	Եփած մսի յաշկութիւնը	284
Արտերու մուկերը ջնջելու համար	151	» հաւկրի »	285
Բիծերը մաքրել, իսկ՝ Երեսի բիծերը		Եօրը գործիքները	59
» » հագուստի, իսկ՝ արտները		Զբաղմունք տղայոց	54
Բաղդասութիւն մը	260	Զուարճալի փորձեր	202
		Ընկալագիր մը, իսկ՝ նմանօրինակ ընկալագիր մը	
		Ընկերային նամականի	201
		Ընկերութիւն փառաւորական տնեստութեան	102
		Թէ օրն ինչպէս անցնելու է	12
		Թղթէ կաշի	204
		Թուաբանութիւն	74
		Թուրք, իսկ՝ դիմացկուն բուրք	
		Ժամանակի բաժանումը սան գործոց մէջ	85
		Ինչո՞ւ կը ծխես	55
		Իւրի բիծերը հանել	251

Լնակ	34	Հաւաքածոյ գեղեցիկ խօսքերու	282
Լուերը ջնջելու միջոց	231	Հաւերու կոտորածի դարման	151, 171
Խեղդուածներու, ինչ որ հետեւում ան- ձանց դարման		Հաւերու կոտորած 'ի Պանսումա	145
Խլուրդները ջնջելու միջոց	150	Հաւկիթ, ինչ որ եփած հաւկիթի յա- կուրիւնը	
Խնայողութիւն եւ ծախք	222	Հաւնոցներու մաքրութիւն	151, 171, 277
Խոնաւութեան դէմ	275	Հաւ պահելու վրայ	100
Ծաղիկները (կտրուած) երկար պահել	262	Հիւանդութեան դէմ փոխադարձ օգ- նութիւն, ինչ որ փոխադարձ օգ- նութիւն հիւանդութեան դէմ	
Ծանուցում	122	Հիւպատոսարան, ինչ որ Օսմանեան հիւպատոսարան	
Ծրուած ձէրը լաւցնել	272	Հնագոյն համալսարան մը	156
Ծխախոտի զոհ	152	Հոգի	226
Ծխախոտի ստակով թան մը սէր ըլ- լալու համբան	75	Ձեռաց կոծիծներու դարման	285
Ծխելու վրայ	53, 125	Ձեռքերու, ինչ որ հարստած ձեռքե- րու դէպ	
Ծնողական անհոգութիւն	57	Ձէք, ինչ որ ծրուած ձէրը լաւցնել	
Կարը երկար առնել քարմ պահել	140, 170	Հարստած ձեռքերու դէպ	250
Կար (հում) խմելու վրայ	254	Հոգնուր մուկն	269
Կալուածաւէր, ինչ որ կոկիկ կալ- ուածաւէր		Հերմակեղէնները գոյա բնելու կերպ	192
Կալուածաւիրութիւն օտարականաց, ինչ որ օտարականաց կալ.		Հնդկութեան վնասին դէմ արգելք	277
Կանոնագրութիւն Արեւ. Տն. Միութ.	155	Մազերը գորացնելու համար	250
Կապուտ հագի դէպ, ինչ որ հագ		» չքափելու »	250
Կարեւոր դիտողութիւնք քաղաքին վրայ	271	Մազերու քեփը մաքրելու համար	205
Կարի մաքրելու վրայ	50, 78, 115, 161	Մանկանց ակոռները դիտութեամբ բուսնելու միջոց	202
Կարմիր մեղան պատրաստելու կերպ	120	Մանկանց սնունդը, ինչ որ նորածին մանկանց սնունդը	
Կին եւ ոսկին	260	Մանկութիւն	215
Կոծիծ, ինչ որ ձեռաց կոծիծներու դարման		Մաքրել, ինչ որ ազնիւ չուխաներ կամ բոլորէններ մաքրել	
Կոկիկ կալուածաւէր	116	Մեղան կարմիր, ինչ որ կարմիր մե- լան շինել	
Կոշերը հանել, ինչ որ ոսկի կոշերը		Մեղուաց խայրուածին դէպ	203
Կտրուած ծաղիկները պահել, ինչ որ ծաղիկները		Մեր հակառակորդներն	205
Հագուստի արտոններ եւ բիծերը մաքրել	251, 252	Մէտէնաբանական վիճակ Կ. Պոլսոյ	241
Հագուստի բարեհետութիւն, ինչ որ բա- րեհետութիւն հագուստի		Միս, ինչ որ եփած մսի յաւկութիւնը	
Հագ, չոր հագի եւ կապուտ հագի դէպ	255	Միսը քարմ պահելու միջոց	202
Հակառակորդներն, ինչ որ մեր հակա- ռակորդներն		Մլուկները եւ լուերը ջնջելու միջոց	251, 249
Հայնէ Գերմանացւոյն երգ, ինչ որ երգ Հայնէ Գերմ.		Մկներու հալածում	276
Հարցումներ, ինչ որ պիտանի հար- ցումներ		Մկները ջնջել արտերէն	151
		Մշակն, ինչ որ առ մշակն	
		Մշակները խոհանոցէն եւն. հե-	

նացնել	170, 277
Մրցանակ Տնեստի	81, 141, 165, 177
Յորդորակ	99, 154, 185, 269
Նամակագրութիւնք, սես՝ Տնեստի նամակագրութիւնք	
Նամակ՝ կարապետ Էֆ. Գարապա- ետանէ	92
Նորօրինակ ընկալագիր մը	95
Նորվէկեան եւ ձաքոնեան ձկնոր- սութիւն	157
Նորածին մանկանց սնունդը	272
Նոր հրատարակութիւնք	88
Շաֆարի հիւանդութեան վրայ	215
Շաֆարն ինչ հետեւանքներ ունի զը- ղայոց համար	229
Ոչխարները, սես՝ քոստ ոչխարները բուծել	
Ոսքի կոշերը անհետացնելու դեղ	214
Ռէն Է վնասակար մարդու համար	125
Որդերը, սես՝ փայտ կրծող որդերը զնգել	
Չվայլեր	58
Պայմանագրութիւնք՝ տուներու կամ խանութներու մասին	115
Պատասխանք պիտանի հարցմանց	59
Պատուաստի նոր գործիք մը	102
Պարապոյ ժամերու համար	174, 188, 252, 255, 279
Պիտանի հարցումներ	19, 52, 60, 85, 121, 144, 164, 212, 240, 251, 278
Պիտանի հարցումներու մասին	59
» » արդիւնքը	170
Պոստոր	244
Ջուրն իբրեւ ըմպելի	117
Ջահեղձ անձանց տուելիք օգնու- թիւններն	203
Ջրոյ յատկութիւնք	284
Սանդուխներէն վեր ելլելու արհեստը	275
Սովիտեր մտաց	151, 172, 252
Վիճակագրական	286
Վրիպակ	161
Տան ելմացուցի վրայ	8
Տան ծախսուց կարգադրութիւնք	7
» » » Տնեստի մրցանակին ի պատասխանի	141, 177

Տան մատակարարութեան համար, աղջկանց վարժարաններ եւ ար- հեստանոցներ	265
Տղաս ինչ ընեմ	54
Տղայոց բուն, սես՝ ցերեկ ժամանակ տղայոց բուն	
Տնեստագիտական դասեր	15, 21, 41, 89, 105
Տնեստ աղբար	79
Տնեստն եւ բանաստեղծութիւնը	50
Տնեստի բարեկամք	40, 87, 122, 146, 165, 213, 238
Տնեստի նամակագրութիւնք	125, 147, 168, 214, 257, 258, 287
Տուն, սես՝ փոքրիկ Գէորգին տունը	
Տուն կամ սենեակ վարձելու պայ- մանի վրայ	115
Յերեկ ժամանակ տղայոց բուն	272
Յորենի հիւանդութեան վրայ	247
Փայտ կրծող որդերը զնգելու միջոց	169
Փոխադարձ օգնութիւն հիւանդու- թեան դէմ	27
Փոխանակագիր	111, 155
Փողացաւ (բուշաղան)	252
Փորհարութեան դեղ	254
Փոքրիկ Գէորգին աղօթքը	18
Քարիւղ եւ առողջութիւն	157
Քացախի վրայ, սես՝ կարեւոր դի- տողութիւնք Բ. վ.	
Քրիստ արիւնքելուն դէմ ազդու դեղ	275
Քոստ ոչխարները բուծելու դեղ	204
Քուն (եւս առտուան բուն)	159, 228
» սես ցերեկ ժամանակ տղայոց բուն	
Օգնութիւն հիւանդութեան դէմ, սես փոխադարձ օգնութիւն հ. դ.	
Օժիտ	256
Օսմանեան հիւպատոսարանք օսար իշխանութեանց մօտ	195
Օսարականաց կալուածատիրութեան մասին	115
Օրիորդաց առողջութեան մասին	124
Օրն ինչպէս անցնելու է	12
Օղինք քէ ծխախոտք եւ օղինք քէ խաղը	125
Ֆրանկիւն	95